

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Министерство образования и науки Республики Бурятия
МКУ «Закаменское РУО»
МАОУ «Цаган-Моринская СОШ»

ПРИНЯТО
на заседании
педагогического
совета
МАОУ «Цаган-
Моринская СОШ»
Протокол №1
от «27» августа
2024 г.

СОГЛАСОВАНО
Заместитель директора по
УВР

Галданова С.З.

УТВЕРЖДЕНО
Директор МАОУ
«Цаган-Моринская
СОШ»

Приказ №28 от «27»
августа 2024 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
учебного предмета «Родной (бурятский) язык»
для обучающихся 9 класса

Составитель: Галданова С.З.,
учитель бурятского языка и литературы

у. Цаган-Морин 2024 г

ТАЙЛБАРИ БЭШЭГ

«Буряад хэлэн» гэхэн курсын ажалай программа хадаа Россиин Федерациин хуралсалай Министерствын тогтоолнууд дээрэ үндэхэлжэ зохёогдоһон хуралсалай программа болоно:

- Федерального закона от 29.12.2012 № 273-ФЗ «Об образовании в Российской Федерации»;
- приказа Минпросвещения России от 22.03.2021 № 115 «Об утверждении Порядка организации и осуществления образовательной деятельности по основным общеобразовательным программам – образовательным программам начального общего, основного общего и среднего общего образования»;
- приказа Минпросвещения России от 18.05.2023 № 370 «Об утверждении федеральной образовательной программы основного общего образования» (далее – ФОП ООО);
- приказа Минпросвещения России от 31.05.2021 № 287 «Об утверждении федерального государственного образовательного стандарта основного общего образования» (далее – ФГОС ООО третьего поколения);
- Закона Республики Бурятия от 13.12.2013 № 240-V «Об образовании в Республике Бурятия»;
- Закона Республики Бурятия от 10 июня 1992 г. №221-ХП«О языках народов Республики Бурятия» (с изменениями и дополнениями);

Тус программа гүрэнэй ФОП, Буряад Республикын хуралсалай болон эрдэм ухаанай министерствын туршалгын программа дээрэ үндэхэлэгдэнэ. Буряад дунда хургуулида түрэлхи литература хуралсалай предмет болгогдожо, үзэгдэжэ байдаг гээшэ. Энэ программа мүнөө үесын ФОП баримталан, 9-дэхи классай «Бэлиг» хэблэлээр гараһан В.Д.Патаева, О-Х.Н.Нанзановагай зохёоһон «Буряад хэлэн» гэхэн номдо таарууланхай. Буряад хэлэнэй багшанарай, хумүүжүүлэгшэдэй урда табигдаха шухала зорилгонууд:

- ургажа ябаа залуу үетэндэ эрдэм болбосоролой үндэһэ һууриие гүнзэгыгөөр ба бата бэхээр үгэхэ;
- һурагшадые Буряад республикын гүрэнэй аман ба бэшэгэй хэлэтэй болгохо;
- ниитын болон ажахын хэрэгтэ түрэлхи хэлээ хэрэглүүлжэ һургаха;
- арадайнгаа түүхэ, аман зохеолойнь баялиг, ёһо заншал, соёл болбосорол – эдэ бүгэдэндэ түшэглэн, тэдэниие һургажа, хугжөөжэ, хүмүүжүүлжэ, буряад үндэһэ яһатанай гүнзэгы мэдэрэл бүрилдүүлхэ.

Тус зорилгорнуудһаа дулдыдан, буряад хэлэ заажа байһан багшанарай урда имэ шухала **эрилтэнүүд** табигдана:

1. Нэн турүүн түрэлхи хэлээ заажа байһан багша хадаа өөрөө хэлэ бэшэгэй талаар үндэр хэмжээнэй эрдэм мэдэсэтэй, болбосорол ехэтэй, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй, тэрэ тоодо буряад хэлэнэй саашанхи хугжэлтын гол зорилгонуудые гүнзэгыгөөр ойлгохо ёһотой;
2. Һурагшадай эрдэм мэдэсын эрилтэнүүдэй стандарт ба программа шудалжа, багша буряад хэлэ заалгые тусэблэхэ;
3. Һуралсалай жэлэй эхиндэ багша класс бүхэндэ һурагшадай мэдэсэ шадабариин хэмжэээ элирүүлхэ зорилготойгоор хэдэн ондоо түхэлэй шалгалтын хүдэлмэринүүдые дүүргүүлхэ: грамматическа даабаринуудтай диктантнуудые, зохёолго ба найруулгануудые бэшүүлжэ, тестнүүдые дүүргүүлжэ, анкетэнүүдэй асуудалнуудта харюусуулжа болохо; аман шалгалта үнгэргэхэ; үзэгдэһэн темээр шалгалтын асуудалнуудта харюунуудые шагнаха; хөөрэлдөө эмхидхэхэ болон бусад эдэ даабаринуудые дүүргэлгын дүнгүүд һурагшадай мэдэсэ, шадабари, хугжэлтые гү, али программын эрилтэнүүдһээ гээгдэлхэ зүбөөр гэршэлдэг. Эндэһээ уламжалан, багша класс бүхэндэ һурагша бүхэнтэй һуралсалай жэл соо хэхэ ажалаа багсаан эмхидхэхэ.
4. Һурагша бүхэнэй эрдэм мэдэсын хэмжээн адли бэшэ, тиимэһээ хэшээлэй алишые шатада һурагшын мэдэсын хэмжээндэ тааруугаар даабаринуудые дүүргүүлхэ.

5. Хэлэлгын культура (соёл) дээшлүүлхэ, гүнзэгырүүлхэ, зохёохы ба холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгын хүдэлмэринүүдые хэшээлэй алишые шатада хараалха, түсэблэхэ.

6. Нурагшадые нургалга, хүгжөөлгэ, хүмүүжүүлгын зорилгонуудые сагай эрилтэдэ таарамаар бээлүүлхын тула, буряад хэлэ ба уран зохёол заажэ байһан багшанар өөрынгөө эрдэм мэдэсые, дүй дүршэлые саг үргэлжэ дээшлүүлжэ, методикодо, психологидо ба дидактикада бии боложо, хэблэгдэжэ байдаг эрдэмтэдэй, шэнэдхэгшэ багшанарай шэнжэлэлгын хүдэлмэринүүдые, шэнэ дурадхалнуудые ба түрүү дүй дүршэл үзэжэ, шүүмжэлжэ, ажал хүдэлмэридөө нэбтэрүүлжэ байха.

ПРОГРАММЫН БҮРИДЭЛ

1. Дабталга
2. Хэлэн тухай шухала мэдээн
3. Орёо мэдүүлэл
4. Ниилэлдэһэн орёо мэдүүлэл
5. Дахалдаһан орёо мэдүүлэл
6. Холболто үгэгүй орёо мэдүүлэл
7. Сэхэ хэлэлгэтэй орёо мэдүүлэл
8. Холилдоһон орёо мэдүүлэл
9. Текст ба тэрэнэй байгуулга
10. Найруулал
11. Дабталга
12. Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэ
13. Орой хамта

НУРАГШАДАЙ ШАДАБАРИНУУД

Үхибүүнэй өөрын хүгжэлтын дүнгүүд (личностные результаты) – өөрын ба хүнүүдэй ажабайдалда түрэл хэлэн ямар үүргэтэйб гэжэ ойлгоно (хэлэнэй аргаар хажуудахи хүнтээ харилсанаб, бэшэмэл текстын удха үзэнэб гэжэ ойлгоно), хүнэй аман ба бэшэгэй хэлэлгын онсо өөрэ байһые ойлгоно (аянга, хэлэлгын темп, үгэнүүдэй болон сэглэлтын тэмдэгүүдэй үүргэ).

Бээз гуримшуулаад ябаха шадабари (регулятивные УУД):

- багшатаяа хамта хэшээлэйнгээ зорилго табиха;

- хэшээлдээ юу хэһэнээ хойно хойноһоонь тоолохо;
- юу хэхэ гэшэбиб гэжэ уридшалан хэлэхэ;
- өөрынгөө, нүхэдэйнгөө, классайнгаа ажал багшатаяа сугтаа урид зохёогдоһон критеринүүдээр шалгаха;
- багшын үгэһэн түсэбөөр, алгоритмаар хүдэлжэ шадаха.

Оршон тойрониие шудалха шадабари (познавательные УУД):

- номоор хүдэлхэ (номой гаршагай, тусгаар тэмдэгүүдэй үүргэ ойлгохо);
- зураг хаража гү, али текст уншажа асуудалнуудта харюу олохо;
- багшатаяа болон нүхэдтээ хамта дүн гаргаха;
- үгөөр хэлэгдэһэн ойлгосо схемэ, таблица, модель болгохо. Тиин һөөргэнь модель соо харуулаатай ойлгосо үгөөр хэлэхэ; - текстын удха дамжуулха.

Харилсаха шадабари (коммуникативные УУД):

- өөрынгөө һанаа бодол аман хэлэлгээр, тиихэдэ багахан текст зохёожо, бэшэгэй хэлэлгээр харуулха;
- хажуудахи хүнүүдээ шагнаха, тэдэнэй хэлэһэниие ойлгохо;
- уран гоёор уншаха, хөөрэхэ;
- классайнгаа үхибүүдтэй, багшатаяа яагаад ажалаа эмхидхэхэ, ямар журамууды сахиha тухайгаа хэлсэхэ;
- хоёр хоёроороо, бүлэг бүлэгөөр хүдэлхэ, тиихэдэ олон ондоо «тушаал» бэе дээрээ абаха: ударидагшын, даабари дүүргэгшын, бэшээшын г.м.

Буряад хэлээр шадабари (предметные УУД):

1. Нурагшадые литературна хэлэндэ һургалга. Абьянууды зүбөөр үгүүлхэ, үгэнүүдэй лексическэ удхы зүб ойлгохо, удхын сохилто зүбөөр хэрэгдэхэ дадалтай болгохо. Мэдүүлэл соо хэрэглэгдэһэн үгэнүүд нуури байраяа зүбөөр олоһон, удхынгаа талаар бэе бэетээ зүбөөр холболдонхой байха ёһотой. Нютаг хэлэнэй онсо илгаануудта анхаралаа хандуулха: алибаа нютагта тус үгы гү, али абяае иигээд үгүүлдэг, харин литературна хэлэндэ иимээр үгүүлдэг гэжэ зэргэсүүлэн ойлгуулха шухала.
2. Нурагшадай үгын нөөсые арьбажуулга ба мэдүүлэл зохёолгы хүгжөөлгэ. Уран зохёол, сонин, сэтгүүлнүүды уншадаг нурагшын хэлэн тодо сэбэр, үгэ

баянтай, мэдүүлэлнүүдые зүбөөр найруулха дадалтай байдаг. Хүшэр удхатай үгэнүүдые ойлгуулжа хэрэглүүлхэ шухала, словарна хүдэлмэри хэшээл бүхэндэ эмхидхэгдэжэ байха ёһотой. Хэрбээе һурагшада ойлгогдосогүй үгын байбаль, «Буряад хэлэнэй сахим һураха ном» соо «Толи» гэхэн бүлэг нээбэл, багшанарай ба һурагшадай хэрэглэхэ 14 зүйлэй толинуудые ашаглан, хэрэгтэй үгэнүүдэй зүб бэшэлгэ, оршуулга, тайлбаринь олдохо аргатай.

3. Холбоо хэлэлгэдэ һургалга. Буряад хэлэ заалгын гол зорилгонуудай нэгэн – хүнүүдэй хоорондоо харилсаха арга боломжо гүнзэгырүүлгэ, һанал бодолоо зүбөөр, үгэ баянтайгаар дамжуулха шадабари хүгжөөлгэ. Энэ шадабари болон дадал буряад хэлэнэй, уран зохёолой ба дунда һургуулида үзэгдэжэ байгаа бүхы предметүүдээр хэшээлнүүдтэ хэлэлгэ хүгжөөхэ элдэб даабаринуудые һурагшадаар дүүргүүлхэдэ бэхижүүлэгдэдэг. Зохёолго болон найруулга бэшэхын тула һурагшад хүдэлмэрингөө сэдэб зүбөөр шэлэн олохо, гол удхыень тодоор ойлгохо, юрын гү, али орёо түсэб зохёожо шадаха дүршэлтэй болохо ёһотой. Үгэнүүдэй удхые, тэдэнэй холбоое, хэлэлгын уран аргуудые зүбөөр хэрэглэхэ. Оролто хубияа – шухала хубида, түгэсхэлдэ гуримтайгаар шэнжэлэн орожо, зохёолгоёо бэшэхэ.

ПРОГРАММЫН БАЙГУУЛГА БА УДХА

(68 час)

Дабталга (7 час)

Хэлэн тухай шухала мэдээн (2 час)

Ниигэмэй хүгжэлтэдэ хэлэнэй үүргэ. Буряад хэлэн – буряад арадай үндэһэн хэлэн. Буряад хэлэнэй хүгжэлтын шатанууд. Буряад литературна хэлэн болон нютаг хэлэнүүд.

Орёо мэдүүлэл (1 час)

Орёо мэдүүлэл, тэрэнэй байгуулга. Орёо мэдүүлэлэй гол илгаанууд: холболто үгэтэй, холболто үгэгүй, сэхэ хэлэлгэтэй, холилдоһон.

Нишлэлдэһэн орёо мэдүүлэл (4 час)

Зүрилдэһэн, холбоһон, илгәһән ба залгәһән харилсаатай ниилэлдэһән орёо мэдүүлэлнүүд.

Ниилэлдэһән орёо мэдүүлэлэй сәглэлтын тэмдэгүүд.

Ниилэлдэһән орёо мэдүүлэлые аянгалан удхалжа, зүбөөр үгүүлхэ. Иимэ мэдүүлэлнүүдтэ сәглэлтын тэмдэгүүдые зүбөөр табиха шадабаритай ба дадалтай болголго.

Дахалдаһан орёо мэдүүлэл (12 час)

Дахалдаһан орёо мэдүүлэлэй шухала ба нүхэсэл мэдүүлэлнүүд. Нүхэсэл мэдүүлэлые шухала мэдүүлэлтэйнх холбодог холболтонууд ба холболто үгэнүүд.

Нүхэсэл мэдүүлэлэй янзанууд: тайлбарилһан, элирхэйлһэн, ушарлаһан.

Нүхэсэл мэдүүлэлэй байгуулгаараа ба удхаараа илгарал.

Хэдэн нүхэсэл мэдүүлэлтэй дахалдаһан орёо мэдүүлэлнүүд.

Дахалдаһан орёо мэдүүлэлые удхалан аянгалга ба тэрэнэй сәглэлтын тэмдэгүүд.

Дахалдаһан орёо мэдүүлэлые зүбөөр, алдуугүйгөөр хэлэлгэдээ хэрэглэхэ шадабаритай болголго.

Холболто үгэгүй орёо мэдүүлэл (4 час)

Холболто үгэгүй орёо мэдүүлэлэй хубинуудай хоорондохи удхын харилсаан.

Холболто үгэгүй орёо мэдүүлэлнүүдые удхалан аянгалга ба тэдэнэй сәглэлтын тэмдэгүүд.

Холболто үгэтэй ба холболто үгэгүй орёо мэдүүлэлнүүдэй хоорондоо дүтэрхы удхатай байдаг ушар.

Холболто үгэгүй орёо мэдүүлэлнүүдые удхалан, хоолойн аялгын хүсөөр хуби хубяарнь илгаруулха шадабаритай болголго.

Сэхэ хэлэлгэтэй орёо мэдүүлэл (3 час)

Сэхэ хэлэлгэтэй орёо мэдүүлэлэй шэнжэ болон байгуулга. Авторай үгэ ба сэхэ хэлэлгэ.

Сэхэ хэлэлгэтэй орёо мэдүүлэлэй сэглэлтэнүүд. Сэхэ хэлэлгэ ба өөршэлэн хэлэлгэ.

Холилдоһон орёо мэдүүлэл (4 час)

Холилдоһон орёо мэдүүлэл тухай ойлгосо. Холилдоһон орёо мэдүүлэлэй байгуулга. Холилдоһон орёо мэдүүлэлнүүдэй сэглэлтын тэмдэгүүд.

Текст ба тэрэнэй байгуулга (5 час)

Текст ба тэрэнэй байгуулга. Текстын шэнжэнүүд. Абзац. Хэлэлгын янзанууд: хөөрэлгэ, зураглалга, бодомжолго.

Текст хурямжалга. Түсэб. Тезис. Конспект. Реферат. Аннотаци. Рецензи.

Найруулал (6 час)

Найруулалай янзанууд: эрдэм һуралсалай, ниитын, хэрэгэй, хөөрэлдөөнэй, уран найханай.

Дабталга (7 час)

Фонетикээр, лексикээр, грамматикаар, бэшэгэй дүримөөр, сэглэлтээр үзһыень хамтадхалга ба гуримшуулга.

Хэлэн дотор шэнэ үгэнүүдэй бии бололго, үндэһэн буряад үгэнүүд ба ондоо хэлэнһээ абтаһан үгэнүүд. Үгын лексическэ удха.

Үгын эхин үеһөө саашанхи үеын түргэн аялгануудай ба дифтонгнуудай тодо бэшээр үгүүлэгдэдэг дээрэһээ аялганай тааралдал, һубарил ба нугаралай дүримүүдэй шухала ушар.

Үгын грамматическа удха (лексическэ удхаһаань ондоо). Олоор ба үсөөнөөр хэрэглэгдэдэг залгабаринууд. Үгын бүридэлөөр морфологическа ба этимологическа шүүлбэрийн хоорондох илгаа тухай ойлгосо.

Хэлэлгын хубинуудай гараха арганууд: нэгэ хэлэлгын хубиһаа нүгөө хэлэлгын хуби бии болголго (тэмдэгэй нэрэһээ — юумэнэй нэрэ, причастииһаа – тэмдэгэй ба юумэнэй нэрэ, деепричастиһаа – дахуул үгэ, юумэнэй нэрэһээ – дайбар үгэ, дайбар үгэһөө – дахуул үгэ ба үйлэ үгэһөө – холболто үгэ).

Хэлэлгын хубинуудай хубилха ёһо (хубилдаг ба хубилдаггүй хэлэлгын хубинууд: хубилдаг үгэнүүдэй түхэлнүүд, зохилдол ба хамаадал).

Бэе дааһан хэлэлгын хубинуудай хоорондохи адлирхуу ба ондоо зүйлнүүд (удха шанараараа, хубилха, бии болохо талаараа).

Буряд орфографиин фонетико-морфологическа заршам (принцип).

Аялгануудые бэшэхэ дүримүүд (үгын үндэһэндэ, залгабарид, залгалтада); ь, ь бэшэхэ дүримүүд. Орёо үгэнүүдые бэшэхэ дүримүүд. Дабхарлаһан үгэнүүдтэ зурлаа ба запятой хэрэглэлгэ.

Мэдүүлэлэй гэшүүд ба хэлэлгын хубинууд. Үгэнүүдые гол ба туһалагша удхаарнь мэдүүлэл соо хэрэглэлгэ.

Элдэб байгуулгатай мэдүүлэлнүүдые удхалан аянгалга. Удхалан аянгалга ба сэглэлтын тэмдэгүүд.

Запятой, хоёролжон точко, точкотой запятой, зурлаа, хаалта, асуудалай ба шангадхалай тэмдэг табиха гол дүримүүд. Гурбалжан точко хэрэглэлгэ.

Хэдэн сэглэлтын тэмдэгүүдые нэгэдхэн табилга.

Текст, тэрэнэй байгуулга. Найруулал.

Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэ (10 час)

Үгүүлэл, тэрэнэй янзланууд: зураглалга, юрэ хөөрэлгэ, бодомжолго (тус-тустань жэшээнүүдээр баримталха). Юрэ хөөрэхэн, зураглаһан, бодомжолһон үгүүлэлнүүдые зохёолгодо бэлэдхэл, даабаринууд.

Байгаалие гү, али ямар нэгэн бодото байдалые тодорхойлон харуулһан удхатай юрэ хөөрэхэн текстээр найруулга бэшэлгэ.

Шудалан үзэжэ байгаа уран зохёолой хэһэгээр дэлгэрэнгы ба хуряангы найруулга бэшэлгэ.

Хараһан фильмын, зүжэгэй, радио болон теледамжуулгын удхаар өөрынгөө һанамжа оруулалсан, дэлгэрэнгы ба хуряангы найруулга бэшэлгэ.

Хараһан гү, али дуулаһан һонирхолтой ушар тухай юрэ хөөрэхэн үгүүлэл бэшэлгэ.

Ямар нэгэн юумые гү, али байгаалие ажаглан, хадуужа абаһанаа зураглалга.

Уран зохёолой һайн ба муу талын үйлэдэгшэ нюурнуудта характеристикэ үгэлгэ.

Уншаһан хөөрөөн, шүлэг, үгүүлэл тухай һанамжаяа бэшэлгэ.

Нүхэртөө бэшэг ба сониндо үгүүлэл бэшэлгэ.

Юрын байгуулгатай мэдүүлэлнүүдхээ бүридэһэн багахан хөөрөөс ородхоо буряад хэлэн дээрэ оршуулга.

Элитэ уран зохёолшодой, поэдүүдэй (А. С. Пушкин, М. Ю. Лермонтов, Л. Н. Толстой ба бусадай) оршуулагдаһан зохёолнуудһаа хэһэгүүдые, шүлэгүүдые уран гоёор сээжээр ород ба буряад хэлэнүүд дээрэ хөөрэлгэ.

КАЛЕНДАРНА-ТЕМАТИЧЕСКА ТҮСЭБЛЭЛГЭ

№ п/п	Темэ	Саг			Үзэхэ саг
		х а м т а	Шалгалт ын хүдэлмэри	Практиче ска хүдэлмэри	
	Холбуулал	1			
	Холбуулалай илгаа	1			
	Мэдүүлэл.	1			
	Мэдүүлэлэй гэшүүд.	1	1		
	Дахуулал	1			
	Дахуулал	1			
	Литературна хэлэн ба тэрэнэй стильнүүд	1			
	Буряад литературна хэлэн болон нютаг хэлэнүүд	1			
	Ороо мэдүүлэл, тэрэнэй байгуулга, илгаа	1			
	Холбоһон харилсаатай ниилэлдэһэн ороо мэдүүлэл	1			
	Холбоһон харилсаатай ниилэлдэһэн ороо мэдүүлэлэй холболто ба холболто үгэнүүд	1			
	Илгаһан харилсаатай ниилэлдэһэн ороо мэдүүлэл	1			
	Зүрилдэһэн харилсаатай ниилэлдэһэн ороо	1			

	мэдүүлэл				
	Залгаһан харилсаатай ниилэлдэһэн ороо мэдүүлэл	1	1		
	Холбоһон харилсаатай ниилэлдэһэн ороо мэдүүлэлэй сэглэлтын тэмдэгүүд	1			
	Хэлэлгэ хүгжөөлгэ. найруулга бэшэхэ.	1			
	Дахалдаһан ороо мэдүүлэл, тэрэнэй байгуулга, илгаа	1			
	Тайлбарилһан нүхэсэл мэдүүлэлтэй дахалдаһан ороо мэдүүлэл	1			
	Тайлбарилһан нүхэсэл мэдүүлэл соохи союз болон союзна үгэнүүд	1			
	Элирхэйлһэн нүхэсэл мэдүүлэлтэй дахалдаһан ороо мэдүүлэл	1			
	Элирхэйлһэн нүхэсэл мэдүүлэл соохи союзууд	1	1		
	Хэлэлгэ хүгжөөлгэ. Буряад арадай түүхэ, ёһо заншал тухай өөрынгөө бодомжо харуулһан найруулга бэшэхэ.	1			
	Ушарлаһан нүхэсэл мэдүүлэлтэй дахалдаһан ороо мэдүүлэл: аргын, сагай	1			
	Ушарлаһан нүхэсэл мэдүүлэлтэй дахалдаһан ороо мэдүүлэл: байрын, шалтагаанай	1			
	Ушарлаһан нүхэсэл мэдүүлэлтэй дахалдаһан ороо мэдүүлэл: зорилгын,	1			

	болзоогой,өөрсэгүйн				
	Ушарлаһан нүхэсэл мэдүүлэл соохи холболто ба холболто үгэнүүд	1			
	Ушарлаһан нүхэсэл мэдүүлэл соохи сэглэлтын тэмдэгүүд	1	1		
	Дабталга	1			
	Хэдэн нүхэсэл мэдүүлэлтэй дахалдаһан ороо мэдүүлэл	1			
	Багсайн хубариһан нүхэсэл мэдүүлэлтэй	1			
	Зэргэлэн хубариһан нүхэсэл мэдүүлэлтэй	1			
	Дахалдан хубариһан нүхэсэл мэдүүлэлтэй	1			
	Холболто үгэгүй ороо мэдүүлэлэй хубинуудай хоорондохи удхын харилсаан	1			
	Холболто үгэгүй ороо мэдүүлэлнүүдые удхалан аянгалга ба тэдэнэй сэглэлтын тэмдэгүүд	1			
	Холболто үгэгүй ороо мэдүүлэлнүүдые удхалан, хоолой аялгын хүсөөр хуби хубьяарнь илгаруулга	1	1		
	Сэхэ хэлэлгэтэй ороо мэдүүлэлэй онсо шэнжэ болон байгуулга.	1			
	Авторай үгэ ба сэхэ хэлэлгэ.	1			
	Сэхэ хэлэлгэ ба өөршэлэн хэлэлгэ.	1			
	Сэхэ хэлэлгэтэй ороо мэдүүлэлэй сэглэлтэнүүд	1			
	Хэлэлгэ хүгжөөлгэ. Өөрын	1			

	намтар бэшэлгэ				
	Холилдоһон ороо мэдүүлэл тухай ойлгосо	1			
	Холилдоһон ороо мэдүүлэлэй байгуулга	1			
	Холилдоһон ороо мэдүүлэлэй сэглэлтын тэмдэгүүд	1	1		
	Текст ба тэрэнэй байгуулга. Текстын шэнжэнүүд. Абзац.	1			
	Хэлэлгын янзланууд: хөөрэлгэ, зураглалга, бодомжолго.	1			
	Текст хуряамжалга. Түсэб. Тезис.	1	1		
	Конспект. Реферат.	1			
	Аннотаци. Рецензи.	1			
	Элидхэл, конспект бэшэлгын дадал.	1			
	Реферат бэшэлгын дадал.	1			
	Уран зохеолой хэһэгэй шухала һанал бодол элирүүлэн ололго (тезисүүдые бэшэлгэ)	1			
	Найруулалай янзланууд: эрдэм һуралсалай, ниитын	1			
	Найруулалай янзланууд: ниитын	1			
	Найруулалай янзланууд: хэрэгэй	1			
	Найруулалай янзланууд: хөөрэлдөөнэй	1			
	Найруулалай янзланууд: уран һайханай	1			
	Найруулал шэнжэлгэ	1			
	Фонетикэ дабталга	1			
	Лексикэ дабталга	1			

	Морфологи дабталга	1			
	Синтаксис дабталга	1	1		
Хамтадаа		61	7		

БАГШЫН ХЭРЭГЛЭХЭ ЛИТЕРАТУРА

1. Б.Б.Гомбоев. Учимся играя (учебное издание). - Улан-Удэ, «Бэлиг», 2009.
2. Б.Б.Гомбоев. Тесты по бурятскому языку для 5 класса. - Улан-Удэ, «Бэлиг», 2008.
3. Б.Д.Цыренов. Правила орфографии и пунктуации бурятского языка. - Улан-Удэ, «Бэлиг», 2009.
4. Б.Д.Цыренов. Тесты по бурятскому языку. - Улан-Удэ, «Бэлиг», 2001.
5. Ц.Б. Цыренова. Диктанты и изложения, 9-11 класс. - Улан-Удэ, «Бэлиг», 2003.
6. Б.Б.Батоев. Бурятский язык: графика, орфография, пунктуация. - Улан-Удэ, Бурятское книжное издательство, 1993.
7. Б.Б.Батоев. Методическое руководство. Бурятский язык. 5-9 класс. - Улан-Удэ, «Бэлиг», 2005.
8. Б.Б.Батоев. Сборник текстов для изложений по бурятскому языку для 5-9 классов. - Улан-Удэ, Бурятское книжное издательство, 1992.
9. Д.Д.Доржиев. Современный бурятский язык. Морфетика. - Улан-Удэ, «Бэлиг», 2002.
10. Д.Д.Доржиев. Современный бурятский язык. Синтаксис. - Улан-Удэ, «Бэлиг», 2002.
11. Э.Р.Раднаев. Фонетика бурятского языка. - Улан-Удэ, «Бэлиг», 2007.
12. У-Ж.Ш. Дондуков. Учебник бурятского языка (самоучитель). - Улан-Удэ, «Бэлиг», 2001.
13. Ц.Б. Будаев. Бурятская диалектология. - Улан-Удэ, БГУ, 2000.
14. А.Б.Санжаева. Лабораторно-практические работы по бурятскому языку. - Улан-Удэ, БГУ, 2000.
15. А.Б.Санжаева. Тесты на бурятском языке (фонетика, лексика, состав слова, морфология, орфография, синтаксис, пунктуация). - Улан-Удэ, БГУ, 2001.
16. А.Б.Санжаева. Таблицы по грамматике бурятского языка. - Улан-Удэ, «Бэлиг», 2010.
17. С.Г.Будаин. Тесты по бурятскому языку.- Улан-Удэ, «Бэлиг», 2006.
18. Д.Б.Базарова. Тесты по бурятскому языку. Фонетика. - Улан-Удэ, «Бэлиг», 2009.

ЊУРАГШАДАЙ ХЭРЭГЛЭХЭ ЛИТЕРАТУРА

1. Б.Б.Будаин, Б.Б.Гомбоев. Буряад хэлэн: 5-дахи класс. - Улан-Удэ, «Бэлиг», 2008.
2. О.Ш. Цыремпилова, Ц.С.Жанчипова. Буряад хэлэн: 6-дахи класс. - Улан-Удэ, «Бэлиг», 2013.
3. О.Ш. Цыремпилова, Ц.С.Жанчипова. Буряад хэлэн: 7-дохи класс. - Улан-Удэ, «Бэлиг», 2014.
4. С.Г.Ошоров, Ж.Ц.Жамбуева. Буряад хэлэн: 8-дахи класс. - Улан-Удэ, «Бэлиг», 2008.
5. В.Д.Патаева, О.-Х.Н.Нанзанова. Буряад хэлэн: 9-дэхи класс. - Улан-Удэ, «Бэлиг», 2012.
6. А.Б.Санжаева. Таблицы по грамматике бурятского языка. - Улан-Удэ, «Бэлиг», 2010.
7. Словарь бурятско-русский, русско-бурятский
8. Электронный учебник бурятского языка